

BRUGERPERSPEKTIVER PÅ COVID-19 PANDEMIEN OG INDSATSER FOR SOCIALT UDSATTE

CENTER FOR RUSMIDDEFORSKNING
PSYKOLOGISK INSTITUT
AARHUS UNIVERSITET

12. NOVEMBER 2020

MAJ NYGAARD-CHRISTENSEN
LEKTOR

COVID-19 LOCKDOWN RESPONSES AMONG SOCIALLY MARGINALIZED CITIZENS: SOCIAL DISTANCING IN NETWORKS OF ACCELERATED INTIMACY

-
- **Danmarks Frie Forskningsfond/ Forskningsrådet for Samfund og Erhverv**
  - **Projektleder: Maj Nygaard-Christensen (lektor)**
  - **Projektmedarbejdere: Siri Mørch Pedersen (videnskabelig assistent), Nikolaj Mørk Thorsen (studentemedhjælper)**
  - **Projektperiode: 1. maj 2020-31. oktober 2021**

METODE

- Feltarbejde i to større danske byer: varmemestuer, herberger, stofindtagelsesrum, midlertidige 'corona-indsatser' (fx suppekøkken), byrum
- Observationer – 'at hænge ud', samtaler, kvalitative interviews med brugere og praktikere
- Interviews (indtil videre) med: 13 praktikere og 24 brugere
- Dataindsamling og analyse stadig igangværende

COVID-19 LOCKDOWN RESPONSES AMONG SOCIALLY MARGINALIZED CITIZENS: SOCIAL DISTANCING IN NETWORKS OF ACCELERATED INTIMACY

Kassérbare (disposable) relationer og accelereret intimitet:

'De etablerede hurtigt nye relationer og accelererede deres intimitet. Fremmede blev værelseskammerater og 'søstre'. Når en kasserbar relation var etableret flød alle mulige slags ressourcer igennem den. Men disse relationer var ofte skrøbelige og flydende og eksisterede kun kortvarigt. Denne strategi med at forme, bruge og brænde kasserbare relationer muliggjorde, at familier der var fanget i en desperat situation kunne klare sig fra én dag til den næste...'

(Matthew Desmond. Evicted: Poverty and Profit in the American City.)

FORSKNINGSSPØRGSMÅL

- *Hvordan håndterer man social distancering når ens sociale netværk spiller en langt større rolle end det 'sociale' alene?*

IKKE NOGET ENTYDIGT BILLEDE

- Markant forskellige vilkår for dem, der kunne rummes i indsatser under nedlukningen
- Træder ikke noget entydigt billede frem i vores datamateriale
- Nye skel mellem sociale tilbuds 'kernemålgruppe' af de mest udsatte – de hjemløse og dem med meget problematisk stof/alkoholbrug – og de der ikke kunne benytte de tilbud de plejede – fx ensomme, psykisk syge, dem med egen bolig

BRUGERPERSPEKTIVER – DEM, DER BLEV AFVIST

‘Se der står en stjerne foran døren – det er dig’

” Jeg har ikke kunne komme ind nede på varmetuen blandt andet. Jeg følte mig faktisk lidt alene under coronatiden. Jeg kunne ikke komme hjemme ved min familie eller gamle venner. Jeg kunne ikke komme derhjem, og så fyrer de lige op i hovedet på en ”nå nu kommer misbrugeren lige, hej.” Så nej, der tager man bare skraldet, så må jeg sgu være udenfor i regnen (Bruger af stofindtagelsesrum samt varmetue)

ISOLATION

”Jeg var ked af det. Altså der gik sådan en uge, hvor jeg var meget hjemme, og jeg græd også en enkelt gang over, at der døde så mange, og jeg græd også over, at jeg skulle være så meget alene” (Bruger af varmemestuer og herberg)

” ... men jeg har siddet så meget i fængsel og på institutioner, socialpædagogiske opholdssteder for vanskelige unge. Øhm, så jeg er sådan ret god til at være i mit eget selskab uden andre ... så jeg kan godt finde ud af det ... jeg har set mig selv i øjnene eller mine dæmoner eller hvad man siger ikk’? (Beboer på herberg)

” Jeg tænker også... jeg har prøvet at sidde i fængsel i en måned. Så tænker man ”hold da op, hvis jeg ikke havde været i fængsel, så har jeg nok ikke kunnet klare det”, ikke også? (Varmestuebruger)

” Også fordi vi lever i så mange bakterier i sådan et liv her. Der er væsentlig mange bakterier her i forhold til en ren bolig – altså. Et rent, normalt hjem. ... Så mit immunforsvar er måske nok stærkere end fru. Olsen der lever af rengøringsmidler (Beboer på herberg).

” Jamen, jeg er mindre bekymret egentlig, for folk herinde, end jeg er for Hr. og Fru Danmark. Fordi de kommer ikke ud på samme måde. Så... Du kan godt følge mig, ikke? (Beboer på herberg)

BRUGERPERSPEKTIVER OPSAMLING

Netop dét, man ellers tænker på som dimensioner af udsathed – erfaringer med fængselsophold, vold, tidligere sygdom, et liv på gaden - som fremhæves i brugernes fortællinger om, hvordan de håndterede nedlukningen.

Altså, at de erfaringer der gør 'udsat' også gør robust og modstandsdygtig

MEDARBEJDERPERSPEKTIVER

- Corona-nedlukningens konsekvenser for arbejdet med socialt udsatte borgere?

KRISEN SOM HANDLINGSRUM ELLER POTENTIALIALE?

Jeg tror at ... der hvor jeg har set den største ændring med samarbejde, det er ligesom på ledelsesniveau, hvor man har de her tværmøder på tværs af forskellige organisationer, som samles og tager nogle beslutninger her og nu. Der har virkelig været en gennemslagskraft, hvor man har kunnet handle rigtig mange ting (...) og det synes jeg har været megagodt og megavigtigt for vores brugere (...) Vi har virkelig følt en opbakning helt op i systemet (medarbejder på varmestue)

Man har sådan nogle overvejelser over, hvad er det for en funktion vi er.
... hvad er det for nogle mennesker vi er der for? Hvad er vores kernemålgruppe og hvem er det vi virkelig skal have fokus på og... hvad sker der når vi er lukkede og når vi er åbne, og hvad er forskellen og hvorfor (medarbejder på herberg).

” Så man kan sige, at man har jo på en eller anden måde fået koncentreret til, at dem der så er her, det er også dem, der har øh brug for det ikk’? Så man kan sige, vi har ikke gjort det målrettet, men det er jo endt med, at det rigtig meget er blevet dem, som ikke har kunne gå andre steder hen ikke? (medarbejder på sundhedstilbud til socialt udsatte)

” Sådan, så der så vi faktisk at målgruppen som vi havde, den blev tyndet ud. Så dem vi stod tilbage med, det var lidt dem som – som er virkelig vores kernemålgruppe.

TAKE-HOME MESSAGES

---

1. Kan man arbejde videre med at styrke de ressourcer, brugere trak på under nedlukningen? Fx: evnen til at benytte egen lejlighed og være mindre afhængig af herberg. Og dermed fastholde nogle af de positive skridt, de har taget?
2. Har jeres tanker om 'målgruppe' og kernemålgruppe ændret sig undervejs? Hvad er de længere spor heraf?
3. Hvordan hjælper man dem, der måske ikke defineres som 'kernemålgruppen'?

FØLG MED - CORONA OG SOCIAL MARGINALISERING

Find forskningsresultater fra projektet i form af publikationer og podcasts på Center for Rusmiddelforskning's hjemmeside:

www.rusmiddelforskning.dk/coronaudsatte

Nyudgivet STOF-artikel & podcast og løbende nye udgivelser og podcasts

Ved yderligere spørgsmål eller kommentarer er I meget velkommen til at kontakte mig på:
mnc.crf@psy.au.dk

CENTER FOR RUSMIDDELFORSKNING
PSYKOLOGISK INSTITUT
AARHUS UNIVERSITET